

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Małarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Dołhy

SSN Jarosław Matras

w sprawie **W. B.**

skazanego z art. 148 § 2 pkt 4 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 7 listopada 2014 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania,

prawomocnie zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 września 2005 r., sygn. akt II AKa (...), zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 26 kwietnia 2005 r., sygn. akt VIII K (...),

na podstawie art. 544 § 3 k.p.k. w zw. z art. 542 § 1 k.p.k. w zw. z art. 540 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. oraz art. 639 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić wniosek o wznowienie postępowania;**
- 2. obciążyć wnioskodawcę kosztami procesu za postępowanie wznowieniowe w kwocie 20 (dwadzieścia) złotych.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 26 kwietnia 2005 r. W. B. został skazany za czyn z art. 148 § 2 pkt 4 k.k. na karę 25 lat pozbawienia wolności. Na taką samą karę skazany został także M. W., któremu zarzucono współsprawstwo w dokonaniu tej zbrodni. W wyniku rozpoznania apelacji obrońców Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 29 września 2005 r., zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w

ten sposób, że uniewinnił M. W. od popełnienia zarzucanego mu czynu, w związku z czym skorygował stosownie opis przypisanego W.B. przestępstwa, a także obniżył orzeczoną wobec niego karę do 15 lat pozbawienia wolności. Kasacja obrońcy skazanego została w dniu 7 września 2006 r. oddalona przez Sąd Najwyższy jako oczywiście bezzasadna.

Obrońca W. B. złożył wniosek o wznowienie postępowania w trybie art. 540 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., żądając uchylenia wyroku Sądu *ad quem*. W uzasadnieniu obrońca podniósł, że w innej sprawie dotyczącej S. K. (sygn. akt VIII K (...)), któremu postawiono zarzut współsprawstwa w popełnieniu przedmiotowej zbrodni, świadkowie A. B., M. W., M. T. oraz K. F. złożyli odmienne niż poprzednio zeznania, z których wynikało, że pokrzywdzony w chwili zdarzenia posługiwał się maczetą i że – co więcej – zeznania złożone w sprawie W. B. nie były zgodne z prawdą. Zdaniem wnioskodawcy, ustalenie, że pokrzywdzony posługiwał się maczetą, mogłoby mieć znaczenie dla uznania, że skazany działał w warunkach obrony koniecznej. Obrońca zauważył również, że w sprawie pojawił się nowy fakt, to jest pobyt na miejscu zdarzenia świadka P. T., który nie został przesłuchany, a jego obecność została zatajona przez innych świadków w toku całego postępowania. W przekonaniu skarżącego dowodem na to jest dokumentacja fotograficzna, z której wynika, że mężczyzna ten był obecny na miejscu zdarzenia i pochylał się nad leżącym pokrzywdzonym. W świetle tego, zdaniem wnioskodawcy, jawi się jako konieczne przesłuchanie świadków zdarzenia, dlaczego tuż po przybyciu policji P.T. oddalił się z miejsca czynu, a także dlaczego o jego obecności nikt nie wspomniał, nawet jego żona.

W pisemnej odpowiedzi na wniosek prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek należało uznać za niezasadny. Obrońca oparł go o dwie podstawy określone w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. W pierwszym przypadku, zgodnie z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. postępowanie zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia. Należy przy tym pamiętać, że

wznowienie postępowania *propter falsa* możliwe jest w przypadku, gdy przestępstwo to ustalone jest prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenie takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3 – 11 k.p.k. lub w art. 22 k.p.k. (art. 541 § 1 k.p.k.). Z kolei zgodnie z art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., postępowanie zakończone prawomocnym orzeczeniem wznawia się, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznane przedtem sądowi, wskazujące na to, że: skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze; skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary; sąd umorzył lub warunkowo umorzył postępowanie karne, błędnie przyjmując popełnienie przez oskarżonego zarzucanego mu czynu. W judykaturze utrwalony jest pogląd, że wznowienie postępowania *propter nova* możliwe jest wyłącznie wtedy, gdy nowe fakty lub dowody z bardzo wysokim stopniem prawdopodobieństwa mogą podważyć ustalenia faktyczne dokonane w prawomocnie zakończonym procesie, a co za tym idzie doprowadzić do korzystniejszego dla skazanego niż pierwotnie rozstrzygnięcia. Co więcej, ich wartość dowodowa winna być oceniana w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym stanowiącym podstawę orzeczenia będącego przedmiotem postępowania wznowieniowego (por. postanowienia SN: z dn. 8 maja 2013r., sygn. V KO 21/13, Lex nr 1313142; z dn. 16 lipca 2013r., sygn. III KO 19/13, Lex nr 1341280; z dn. 21 listopada 2012r., sygn. IV KO 59/12, Lex nr 1228640). Ponadto, to na wnioskodawcy ciąży obowiązek wykazania podstaw wznowieniowych (por. postanowienie SN z dn. 21 listopada 2012r., sygn. IV KO 62/12, Lex nr 1228641).

Przenosząc rozważania teoretyczne na realia niniejszej sprawy, przypomnieć należy faktyczne podstawy przytoczone przez obrońcę w przedmiotowym wniosku. Otóż zgodnie z jego tezą, czworo świadków w innym procesie (sygn. akt VIII K (...)) złożyło odmienne zeznania, twierdząc, że pokrzywdzony w chwili zdarzenia posiadał przy sobie maczetę, oraz podkreślając, że w postępowaniu dotyczącym skazanego, gdzie o tej okoliczności nie wspominali, ich zeznania nie były zgodne z prawdą. Rozpatrując te okoliczności przez pryzmat

przesłanki wznowieniowej *propter falsa*, nie można tracić z pola widzenia wymogu wskazanego w art. 541 § 1 k.p.k., z którego wynika w zasadzie konieczność sądowego stwierdzenia zaistnienia przestępstwa. Tymczasem w niniejszej sprawie żaden z tych świadków nie został skazany za składanie fałszywych zeznań. Paradoksalnie zaś jeden z nich, M. W., skazany został wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 marca 2014 r., sygn. akt IV K (...), za przestępstwo z art. 233 § 1 k.k., którego dopuścił się składając właśnie te odmienne zeznania w procesie o sygn. akt VIII K (...) dotyczącym S. K., a nie w przedmiotowym postępowaniu. Stąd twierdzenie wnioskodawcy o konieczności wznowienia postępowania z uwagi na zaistnienie powodu określonego w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. było kompletnie chybione.

Rozpatrując zeznania wskazywanych przez obrońcę czterech świadków w kontekście przesłanki *propter nova*, stwierdzić należy, że również pod tym względem nie dają one podstaw do wznowienia postępowania. Okoliczności podnoszone przez obrońcę, a dotyczące posługiwania się przez pokrzywdzonego w chwili zdarzenia maczetą, były badane w pierwotnym postępowaniu. O posiadaniu przez pokrzywdzonego maczety wspominał w swoich wyjaśnieniach zarówno skazany i współoskarżony z nim M. W., jak również świadek M. B. . W tym zakresie dowody te zostały uznane za niewiarygodne. Co więcej, w tym innym postępowaniu (VIII K (...)), w którym ci czterej świadkowie zmienili swoje zeznania, podnosząc, że pokrzywdzony posiadał maczetę, odnośnie tej okoliczności zostali uznani za niewiarygodnych, a świadek M. W. został nawet skazany za przestępstwo złożenia fałszywych zeznań. Należy pamiętać także, że wskazywane w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. nowe fakty lub dowody oceniane muszą być w połączeniu z całym materiałem dowodowym zgromadzonym w toku postępowania. W oparciu o wiarygodny materiał dowodowy, w tym także zeznania innych świadków, nie potwierdzono, aby pokrzywdzony miał przy sobie maczetę. Podkreślenia wymaga to, że okoliczności dotyczące posługiwania się przez pokrzywdzonego maczetą zostały identycznie ocenione przez sądy rozpoznające sprawę W. B., sprawę S. K. (sygn. akt VIII K (...)), a także sprawę, w której świadkowie M. W. i M. B. skazani zostali za składanie fałszywych zeznań (sygn. akt IV K (...)). Stąd zaoferowane

przez obrońcę dowody nie mogły nawet w nikłym stopniu uprawdopodobniać tego, że pokrzywdzony w chwili zdarzenia posiadał przy sobie maczetę.

Wnioskodawca w żaden sposób nie uprawdopodobnił również, że bezpośrednim świadkiem zdarzenia był P. T.. Podkreślić należy, że świadek ten nie żyje. Ze zdjęcia, z którego zdaniem obrońcy miałyby wynikać, że był on na miejscu zdarzenia, wysnuć można jedynie wniosek, że jakiś bliżej nieokreślony mężczyzna stoi przy postrzelonym pokrzywdzonym. Był on, biorąc pod uwagę czas, kiedy zostało zrobione zdjęcie, co jasno wynika z materiału dowodowego, osobą postronną przybyłą już po dokonaniu zbrodni i przyglądającą się jedynie ofierze. Poza tym jego żona, w pełni wiarygodny świadek M. T., obecnie Ł. (tak była oceniona we wszystkich trzech procesach), zeznała w sprawie dotyczącej M. B. i M. W. (sygn. akt IV K (...)), że P. T. przybył na miejsce zdarzenia już po odjeździe sprawców. Zatem tezy obrońcy w tym zakresie okazały się ewidentnie chybione.

Na koniec, mając na względzie charakter sprawy, podkreślić wypada, że wznowienie postępowania należy do nadzwyczajnych środków zaskarżenia. W związku z tym uznać je trzeba za instytucję wyjątkową, mającą zastosowanie w przypadkach szczególnych, gdy utrzymanie się prawomocnego orzeczenia, w związku z okolicznościami ujawnionymi już po jego uprawomocnieniu się, pociągałoby za sobą legalizację rażących uchybień czy to prawa materialnego, czy procesowego. Z pewnością podstawą wznowienia postępowania karnego nie mogą być okoliczności związane z odmienną oceną materiału dowodowego czy kwestionowaniem ustaleń faktycznych, do czego, pod pozorem wystąpienia nowych dowodów, w istocie przedmiotowy wniosek obrońcy się sprowadzał.

Dlatego Sąd Najwyższy orzekł jak w dyspozytywnej części postanowienia.

W oparciu o art. 639 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. wnioskodawcę obciążono kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.